

Aggressivitet og uro

Aggressivitet, uro og uhæmmet opførsel forekommer hyppigt hos personer med demens. Adfærdssændringerne kommer i takt med, at sygdommen udvikler sig, og rammer de fleste, som får en demenssygdom. Aggressivitet, uro og uhæmmet opførsel kan være svær at håndtere og opleves belastende af pårørende og plejepersonale.

Aggressivitet

Personer med demens kan blive aggressive både sprogligt og fysisk. Sproglig aggressivitet kommer til udtryk ved, at personen skælder ud, fremsætter beskyldninger eller ligefrem truer. Fysisk aggressivitet kan være alt fra at gribe fat i nogen til at skubbe, slå og sparke.

Aggressiv opførsel kan skyldes, at personen med demens er vred, bange eller føler sig utilstrækkelig eller afmægtig. Opførslen kan også skyldes svigtende evne til at styre impulser. Især ved frontotemporal demens svigter impuls-kontrollen ofte, men ændringerne kan også ske i de senere stadier ved andre demensformer, når sygdommen har bredt sig til pandelapperne.

Aggressiv opførsel kan både være forudsigelig og kan opstå uventet. Forudsigelig aggressivitet opstår ofte i forbindelse med pleje og kan skyldes, at der stilles for store krav til personen med demens, eller at pårørende eller plejepersonale retter for meget på vedkommende. Uventet aggressivitet går ofte ud over tilfældige personer, fx andre beboere, og skyldes som regel vrangforestillinger eller mistolkninger.

Uro

Mennesker med demens føler ofte rastløshed, de får handletrang og vandrer formålsløst omkring. Handletrang kan fx bestå i, at personen går i hælene på pårørende eller plejepersonale, forsøger at være med overalt og spørger om de samme ting. Handletrang kan også vise sig ved, at personen flytter rundt på eller piller ved ting uafbrudt. Nogle mennesker med demens forsøger på den måde at genskabe en form for mening eller værdighed i en kaotisk og uforståelig verden.

Uhæmmet opførsel

Uhæmmet opførsel omfatter ofte stødende, sårende, krænkende eller på anden vis socialt uacceptable handlinger. Der kan være tale om overdreven indtagelse af mad eller drikke, kæderygning eller upassende seksuel opførsel.

Ved frontotemporal demens ses ofte en øget trang til søde sager. Generelt skyldes uhæmmet opførsel, at demenssygdommen har spredt sig til pandelapperne.

Forebyggelse og behandling

Beroligende medicin har kun midlertidig og begrænset virkning og er forbundet med risiko for alvorlige bivirkninger. Dog kan kortvarig behandling med medicin være nødvendigt ved voldsom uro. Tal med lægen.

Det er vigtigt at afklare årsagerne til aggressivitet eller uro. Begge dele kan forebygges, hvis man ved, hvad årsagerne er. De varierer fra person til person, men er ofte smerter, utilpashed, mangel på væske eller mad. Man bør også være opmærksom på, om personen med demens keder sig (for lidt stimulation) eller får for mange indtryk (for meget stimulation).

Læg mærke til, om aggressivitet eller uro opstår på bestemte tider af døgnet eller i bestemte situationer. Reagerer personen på situationer, som hun eller han har svært ved at forstå eller føler sig krænket over? Bliver personen behandlet med respekt og værdighed? Har personen mulighed for at bevæge sig tilstrækkeligt meget omkring? At gå en tur med en person med demens kan have en beroligende virkning. Har personen mulighed for at beskæftige sig med noget, som han eller hun oplever som meningsfuldt? Med udgangspunkt i personens tidligere interesser, hobbyer eller erhverv er det ofte muligt at finde frem til enkle aktiviteter, som hun eller han kan lide at deltage i.

Hvis personen har kontakt til en kommunal demensvejleder, kan vedkommende hjælpe med at vurdere tilstanden og foreslå aktiviteter. Det er vigtigt, at man taler med lægen ved mistanke om, at pludseligt opstået aggressivitet kan skyldes smerter eller fysisk sygdom.

Mere information

Læs mere på www.videnscenterfordemens.dk

Lokale kontaktoplysninger: